

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

15 Avril 1925—No 178

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ ¼ ، اعلا کاغذلیسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمنجی سنہ

نومرو ۱۷۸-۱۵ نیشان ۱۹۲۵

— زراعت نقطه نظرندن « مساوات » ك تأمین ..
 در . زراعتله مشغول اولانلر ، مملكتتمزده « مساوات »
 تعبيرينك زراعتده افاده ايتديكي معنای آ كلايايليرلر .
 في الحقیقه ، دوشونيله جك برشی وارسا ، اوده « سى »
 ايله وجوده كان « منفعت » ك باشقالرى طرفندن غصب
 ايديلهسنه مانع اولقدردر . زده « عدم مساوات » دن ايلهرى
 كان مصائب و مظالمی تماميله آكلاتقى ايچون يوزلرجه
 صحيفلر طولدورمق لازم كلير ...

بزم فكر و قعاعتمزجه ، مملكتتمزده زراعتی ايلارى
 كوتوره بيهجك اسبابك اك مهملى آراسنده ، زراعت
 سنديقالرى صايق لازم كلير . بومؤسسeler حكومتك اك
 مهم و سائط اجرائيه سيدر . كوچوك اراضى صاحبلىرى ،
 عائلات زراعيه يي داها آي برحال و وضعه كتيرمك ،
 كويلوك سعادت و رفاهنى تأمین ايتك صورتيله اوللرى
 طوپراقله داها زياده علاقه دار ايله مك كې ايشلر بوترز .
 ده كى مؤسسeler طرفندن داها بويوك موفقيتله ياپيلايلير .
 بونك ويره جكي نتايجده هر كسه كندى نفسنه و منسوب
 اولدينى جمعيتيه و مسلكه قارشى ايفاسنه مجبور بولوندينى
 وظائفى اك معقول و فائدهلى برطرزده بيادير مكدردر .
 ملتلك حضاور و رفاهنه طوغرى كيديله جيك يولك
 مبدأى ده بوراده در ..

بكاربكي ۷ نيسان ۱۳۴۱

صوك

حسين كاظم

پك مهم بر اثر :

عمومى و آلى آمريقا تربيه اصوللرى

تعليم و تربيه و على العموم معارف سيستمز اوزره رينه بول
 و فيضلى برنورصاچاقق بو كتاب معارف و كالنى طرفندن ترجمه
 و طبع ايتديريلمكده در . معلم و معارف اركانى ايچون بيوك بر
 مشعله اولاجاق ارلان بو كتابه مترجم يازديقى قيصه ديباجه يي ،
 اثر حقنده شيمديدز برفكرويرمك اوزره درج ايدىيورز .

آنگلو ساقسونك اك بليغ و خالص انموذجنى تشكيل
 ايدن شالى آمريقاليلرك، بيوك آنارلرى اولان (انكلتره)
 دخى داخل اولدينى حالده بتون مدنى دنيايه امتثال نمونه سى
 تشكيل ايتكمكده درلر . اولرك آنشين و ياراتيجى حياتى

منفعت عامه دن باشقا ، اشخاصك حيات و منفعتلرينى تأمین
 ايتك اولمشدر . بونك نه قدار مهم برايش اولديغى مركس
 بيلير . زراعتله مشغول اولديغى زمان ، چفتلك صاحبلىرى
 و عمر و اناشالرك متقابل حقلىرى كوزده جيك ، بعض
 اعتياداتدن باشقا ، بر اصول و نظام اولمادىغى كورمشدم .
 قيش موسمنى كچيرمك ايچون آز بر ايقله بر چفتلك و يا
 بر كويلونك يانسه قايلانان بر ياناشا ، ايلك بهار كلنججه
 اولدينى ىرى بر اقوب چقيور و بو يوزدن مهم ضررلر
 ايقاع ايدىيوردى . فقط ، بو فنالرك سببى ده خلقك ،
 احتياجنون و بونك توليد ايتديكى سفالندن استفاده ملندن
 باشقا برشى ده كادى . بو حالده هر ايكي طرفك حقوقى
 تأمین ايدجك بر نظامك وجوده كتيريله سيله بر طرف
 اولايلىردى . بويه بر چوق شيلر واردر ، كه شخصلردن
 زياده جمعيلر طرفندن ياپيلايلير . زراعت سيغورتالرى ،
 اعتبار زراعى مؤسسelerى ، كوى بانقالرى كې هر
 مملكتك شتله معروض اولدينى احتياجلرى دوشونه جك
 و بونلرك وجوده كلى اسبابى حاضرلاياجق آنجاچ برفكر
 اشترك و تعاوندر . خلق حكومتك تعقيب ايدجك مسلك
 و سياستده بوندن باشقا برشى اولاماز . خلقك رفاه
 و سعادت ، انتظام حياتى ، حضور و سكونى . ايچون اك
 مؤثر عامل بودر . بزده « زراعت اوطلرى » نك بدایت
 تأسيسنده بويله بر املك حاكم اولوب اولمادىغى بيله مم .
 فقط ، بونلر طوغرودن طوغرويه حكومت طرفندن
 تأسيس اولونمشلردى . وظيفه لرى ده چفتجباريله حكومت
 آراسنده و پك محدود ايشلرده ، توسطدن عبارت قالدى
 بزم بحث ايتديكمز تعاون مؤسسelerينك كوره بيله جكلرى
 ايشلر اقتصاديات ، اجتماعيات و حتى اخلاقيات اعتباريله
 پك مهم و فائدهلى تشبثلردر . بونلرك آراسنده عامه
 و صنعتيه تعلق ايدن وظيفه لرده واردر و بو اعتبارله بوتون
 بو ايشلرك هر كسك الله توديع ايديله ميه جكي طبعيدير .
 زراعت سنديقالردن بلكه ن ايشلرك مهملى :

— اصول زراعتك تبديلى ،

— چفتجيكده و صنايع زراعيه ده حصوله كان

تكامللردن خلقك استفاده سنى تأمین ،

— زراعتله ياشايان خلقك ترفيه حالى ،

Il faut, quand on parle de l'Ecole Active, mentionner le nom de M. Omer Buyse directeur de l'Ecole Industrielle Supérieure de Charleroy, auteur d'un ouvrage désormais classique sur les Méthodes Américaines d'éducation générale et technique.

سطرلری یازار که « فعلی مکتب » موضوع بحث اولونجه، (شارل رووا) نک صنایع مکتب عالیسی مدیری و عمومی و آلی آمریکا تربیه اصولاری حقنده، بعدما قلاسیک قلاچاق بر اترك مؤلفی (اومهر بویز) نک نامنی ذکر ایتک لازمدر « دیمکدر .

اسکی دنیایی قسماً آعاشه، الباس و ایوا ایدن « یکی دنیا » .. اجتماعی، اقتصادی، مالی، زراعی بتون جلال و شانی تربیه اصولارینه مدیوندر .

آمریقانک آلی و علمی، اصولارینه .. اتمکه وصویه، هوایه احتیاج درجهسند بیوک وعاجل بر احتیاج ایله محتاج اولان یالکیز بز دکلز ؛ کنیش و نورلو فکرلریله عظیم انقلابلرک، تجددلرک بتون دنیا ایچون معلم و پیشوا سی اولمش اولماقله بحق مقتضی (فرانسه)، بوکون، (آمریقایی) دعلم و پیشوا اتخاذ ایتک لزومنی اک یوکسک علم و فکر مؤسسهرلندن بری اولان (قوللژ دو فرانس) پروفه سسور لرندن، موسیو (ایزوله Izoulet) نک تردد سز و صلاحیت دار لسانیه اعتراف و اعلان ایدیور . و « کیمسه، باشقاسنک صرتنده کوتورلک حقنه مالک دکدر » دیمک اولان « Nul n'a droit à être porté » دیدیکدن صوکره (ایزوله)، (فرانسه) یه خطاباً : « کندی کندیکه یار دیم ایت و ، بلکه ... آمریکا سانایار دیم ایدر » دیمک اولان Aide-toi et peut-être l'Amérique t'aidera سوزلری علاوه ایدیور و (روزوهلت) نک (حیات آتشین) یینه یازدینی کوزل دیباجیه بو سوزلریله نهایت ویریور . بزخی تماماً شو فکر کرده ز ، که بو کتابی اوچ یوز تورک جدی بر صورتده او قویاچاق اولورسه ذهنیت عمومیه ده برتحول حاصل اولاجا قدر ؛ اکر اوچ بیگ تورک او قویاچاق وهضم ایده جک اولورسه بو، ذهنیتده برانقلاب اولاجا قدر ؛ حقیقی قیمته مالک انقلاب ایسه آنحاق ذهنی انقلابدر . ایکله ملر یاخود کفر ایتملره طولو عصرلرک یا پامایا حای

نمونه آلمایان ملت لک بو حمالود وارلق جدالنده موفق و غالب اولملری پک مشکوکدر . بونک بویله اولدیغنی تسلیم ایتک ایچون (قوللژ دو فرانس) پروفه سورلرندن J. Izoulet نک Roosevelt ک (حیات آتشین La vie Intense) یینه یازدینی دیباجیه یی او قویک ؛ Gustave Le Bon ک (روح الاقوام) عنوانیه تورکجه یه ترجمه ایتدیکمز کتابی کوزدن کچیرک ؛ الیوم (فرانسه) نک باش وکیلی M.E. Herriot نک (یاراتق Créer) اسمیه 1920 ده ، ایکی حلد اوزه رینه نشر ایتدی و اولیای امور مزجه تکرار تکرار او قوماسی الزم ، چوق قیمتدار کتابی مطالعه و ملاحظه ایدک . اکر اوله مک، دیلنمک مرقعه دوشمه مک ایستور سه ف ، آنغلو ساقسون اصول مدنیه سنی بالخاصه استحصال ، اعمال ، اعمار و « زماندن تصرف » پردنسیلری ممکن سرعتله بلع و هضم ایتک مجبوری حیاتیه سنده ز . بزم بو قناعتز لا اقل بر ربع عصرلق بر حیات و ماضیه مالکدر .

بو قناعت و ایمان سوقلدر ، که Omer Buyse ک کتابی ترجمه و طبع ایتدیرمه یی کنج و منور معارف و کیلنز سراج اوغلی شکری بکه تکلیف ایتد و در حال حسن قبول و اجابت کوردم .

Omer Buyse ک آمریقاییه اصوللری حقنده کی بو کتابنک یوکسک قیمتی شرح و مدافعه ایتمه مه اصلا احتیاج یوقدر . اترك ایکنجی طبعی مقدمه سنده ، برچوق تعلیم و علم استادلرینک تقدیرلرندن بر قسمی واردر . بونلر اوقوندقن صوکره ، ترجمه ایتک ایچون بونی انتخاب و ترجیح مزده کی حکمت و اصابت آکلاشیلیر . (اومهر بویز) ک اثری ، بوکون پر نسیپی Pour se développer il faut agir « انکشاف ایتک ایچون فعل و عملده بولونماق لازمدر » [] جه سنده مندرج بر تربیه سیسته منک ام الکتابی اولمشدر . پروفه سسور Ad. Ferrière ، (فعلی مکتب L'Ecole Active عنوانی معتبر و تازه [1922] تاریخنده منتشر] کتابنده بلچیقالی مشهور و محترم طبیب Decroly دن بحث ایتدیکی صیره ده [ص 80] عیناً :

انقلاب ، يالکيز بوانقلاب در .

مدنی بشر قافله سنک قطع ايتديکي بولک کيری مرحله -
لرنده بولونمازده رغماً ، فی الحقیقه مستثنا ذ کالرمزک
برشجاعت مدنيه وبر ايمان خروشان ايله اورتهيه قويدیغی
وملکتمزده مدافعه وتأسيسی درعهده ايتديکي حیاتی ،
احیاکار وعصری پرنسپلری یاشاتماق سایه سنده ، مافاتی
تلافی ایده جکمزده چوق امید وارز . تورک عرقی ، بیوک
وقورقوتیچ امتحانلر کیرمش وبو امتحانلردن مظفر حقیقیدینی
چوق کورولمشدر ؛ بزاونک دماغنه وقانه ، وارلنک
مبارزه ، یاشامانک غالب اولماق اولدیغی یازمایه کیدیورز .
۲۸ کانون اول ۱۹۲۴ آنقره

دوقتور عبدالله جودت

هامش بویوک کتاب ، هربری تقریباً ۴۰۰ صحیفه لک اوج جلد
تشکیل ایده جکدر ؛ ۳۰۰ قطعه شکلی حاوی در . برنجی جلد
ایکی آیه قدار انتشار ایدیه جکدر .

زین العابدین مرحوم

مابعد و ختام

مرحوم ، تورکار ایچین زراعت مکتبی ده کشاد ایتدیرمشدر ؛
دوشونکیز ، بوتون بوخیرات ایچین قاچ یوزیک لیرا ایستیر
حاجی ، ایشته بو قدر چوق پاره نی ملتی ایچین اسیر که مه مشدر .
زین العابدین احتیاج ایچنده یتیشدیکی وپک مرحتلی
اولدیغی ایچین اونلری فوق العاده حمایه ایتدی . حتی
مکمل بر دیپلومات اولدیغی ایچین روس فقراسنده احسانی
واردی . ظن ایدرم که بولشویک لارک باکوی استیلا سنده
محو ایدیلن نه قدر تورک زنکینلری اراسنده حاجی نك
صاغ قالماسنه برنجی سبب ، وقتيله عموم خالقه چوق خیری
دوقونمش اولماسی در .

بولشهویک رؤساسندن بر قاچ کون اول وفات ایدن
(نریمان نریمانوف) ده حاجی نك عاطفتيله دارالفنونده
تحصیل ایتشدی .

حاجی نك قاچ شا کرده باره ویردیکنی ، کیملری
روسیه و اوروپا دارالفنونلرنده اوقتودور مقده اولدیغی
دفتر مخصوصنه باقارق اوکرمشدم . بنم زمانده ایکی یوز
قدر کنتجک حسابی محفوظ ایدی .

مرحومک اعانه ویردیکی مسجدرلر ، مکتبلر ، خسته .
خانهلر ، کلیسالر پک چوقدی . بنی اوغلی کی سهودیکی
ایچین هفته ده ایکی دفعه چاغیر . وتاریخ اوقتودوروردی .
سراینک قاپسینده دائماً مسلح دورت قازاق نفری بکله بن ،
اداره خانه سی طبقی بانق عثمانی کی ایشله بن بومدهش زنکین
اختیارک یاننده یاشادیغ مبارک زمانلری یاد ایدره ک اغلام .

حضورنده قاچ دفعه (داغستان ، چرکزستان)
مرخصلرینه راست کدم . بن ، اعتمادنامه لی مرخصلری
مکتب ، جامع ، یتیمخانه ، خسته خانه ایچین احسانه
غریق ایتدیکنی کوردم . هله تورکیه ایشی موضوع بحث
اولونجه ایلک اوکجه آتیلان ، او ایدی . یونان محاربه سنده
طرابلس غرب مجاهده لرنده ، بالقان محارباتنده هلال احمر
دعواسنه نه قدر یاردیم ایتشدی .

دنیا نك دورت کوشه سندن اسلاملرک فریادی ،
اونک قلب پاکنی ایکله تیر ، سروری چوشدوروردی ؛
اردومز ، صوک قفقاس محارباتنده (باکو) نی قورتاردیغی
وقت مرحوم نه شانلی برضیافت چکمشدی .

اک فقیر طبقه دن یتیشدیکی حالده آلننک تریله ،
حسن اداره و تصرفیله موقع وخاطرینی مشهور (روحیلد)
مؤسسهرلینه بیله طانیان مرحوم ، روس واوروپا ترقیانیله
اسلام عالمک انحطاطی اسبابی روسیه واوروپا به وقوع
بولان مکرر سیاحتلریله اکلامغه موفق اولمش وتورک لری
علمی - اقتصادی برترییه سوق ایتهدکجه یاشانم نك
امکانی قالمادیغی اکلامش باکر برزکا ایدی .

حاجی ، روسیه و اوروپانک الک بویوک بانقلریله
علاقه دار ایدی مشهور یهودی (روحیلد) و (نوبل)
شرکتلری نزدنده حاجی نك فوق العاده خاطری مرعی ایدی .
فقیر ، روحیلد یهودی شرکتنک اسرار فعالیتی
حاجی نك ارشاداتی سایه سنده آکلاییلدم . بوجهته ده
مدیون شکرانم ؛ حاجی سایه سنده در ، که ره آلیست و نه
قونومیک بر وضعیت صاحب اولاییلدم . کومورچی به
تماس ایدن توزلانیر ، میلیونزدن درس آلان ، قوتله نیر
دکلی ؟

حاجی ، آیریجه مکمل مؤسسهرلرده مالکیدی :